

תמורה ל

משה שווערד

1. הערות הגרי"ש אלישיב מסכת תמורה דף ל עמוד א

סד"א הואיל ובנין אב הוא. ע"י רש"י ותוס'. ע"ל ע"פ מש"כ הרמב"ן (פר' כי תצא כ"ג, י"ט) בטעם איסור אתנן זונה "הזונות יעשו באתנן שלהן מצוות חושבות לכפר על חטאתן וכו' ולכך אסרה תורה אתנן לכל נדר וכו'", ו"ל דס"ד דבמקום דאיכא איסור נוסף לא שייך טעם זה.

2. ספר חידושי בתרא

תסד) סד"ה הואיל ובנין אב הוא לא ניתסרו. וע"י רש"י. וצ"ע דאיזה ה"א היא זו, הא ק"ו הוא דאם באין איסור יש אתנן כ"ש ביש איסור כבאלמנה לכה"ג. וי"ל דה"א דחידוש דאתנן אסור לגבות חידוש גדול הוא דה"א דאין טעם לאוסרו כיון דאינו אסור בהנאה, ולכן ה"א דאין לך אלא שבחידוש, דדי לך מה שאסרה תורה נגד השכל, ואין לנו רשות לבנות על הבלתי מובן, ע"י מה מצינו וק"ו. קמ"ל דאין איסורו נגד השכל, דמאוס הוא בעיני הקב"ה, ושפיר י"ל מה מצינו וקל וחומר מיניה.

3. הערות הגרי"ש אלישיב מסכת תמורה דף ל עמוד א

שפחה לעבד עברי מישרא שריא. דכיון דיש לאדון זכות לתת לו שפחה, נמצא דדבר זה הגון הוא ונעשה על פי הסדר הנכון, ולא שייך לקרא לזה ביאת זנות. והנה בסוגיא ד"יכולין ממזירין ליטהר" (קידושין ס"ט א) כתב הריטב"א דאע"ג דמוכר עצמו אין רבו כופהו לישא שפחה כנענית מ"מ אם הוא עצמו רוצה מותר לו, ובקידושין כ'. כתב הריטב"א דה"ה במי שאין לו אשה ובנים דאע"ג דאין כופין אותו מ"מ מותר לו לישא שפחה, וכן משמע ברש"י בסוגיא דכל המחלוקת היא לענין כפיה בעל כרחו. והקשה המל"מ (הל' עבדים ג', ד') מסוגיא דמבואר דלמ"ד אין רבו מוסר לו שפחה כנענית חשיבא בעילת זנות, ולכאורה כיון דמישרא שריא אמאי חשיבא בעילת זנות (וכה"ק המנ"ח מ' מ"ב בשם המל"מ).

4. ספר עבודה ברורה

האם מחיר כלב הוא בכלב דוקא או גם בשאר בהמות טמאות

תחת כלב. ז"ל מושב זקנים (דברים כג:ט): תימה מאי שנא דנקט מחיר כלב יותר מכל שאר בהמות טמאות. וי"ל דנקט דבר המצוי, וה"ה לשאר לפי שהכלב נחשב לפעמים לצורך שמירה ולפעמים ימצא אחד שיקנה כלב כדי שישמור עדרו ויתן בעדו טלה אחד או גדי, עכ"ל. וזה חידוש גדול דכלב לאו דוקא, וברמב"ם (פ"ד מהלכות איסורי מזבח הט"ז-י"ז) נקט רק כלב, ומשמע דכלב דוקא ולא שאר בהמות טמאות. ובהעמק דבר (דברים שם) נקט בפשיטות, דמחיר כלב דוקא ולא שאר בהמה טמאה. ובמשך חכמה (שם) כתב, דדוקא כלב משום שהוא מיוחד לזנות כמבואר בגמ' ב"מ

5. ספר החינוך - מצוה תקעא

שלא להקריב אתנן זונה ומחיר כלב: משרשי המצוה לפי שהקרבתו הוא בא לטהר מחשבת האדם ולהכשיר מעשהו בכח הפעולה ההיא, וכמו שכתבתי בסדר ויקחו לי תרומה במצוה ראשונה [צ"ה]. ובהיות קרבנו בא מאתנן זונה שהיא עברה מטונפת

שמא יחשוב בעת קרבנו באותו ענין רע, ויפגל מחשבתו באותה המחשבה הרעה והבזויה. וגם כן מחיר הכלב מטעם זה, כי הקרבן יביא האדם לכפרה על נפשו, וכענין שקרבנו נשחט ונתח לנתחים ראוי לו לבעל הקרבן לחשוב שהיה ראוי לעשות לו כן בגופו על דבר חטאו, אם לא שחטד השם יתברך היה עליו ליקח ממנו כופר קצת ממונו, ועם הפעולה הזאת ראוי לו שירכך לבבו וידכדך נפשו על חטאיה עד שתשוב ותנחם על מה שעשתה ותסכים לבל תוסיף לחטוא עוד, וכמו שכתבתי במקומו בענין הקרבנות (ו) בסדר הנזכר, והכלבים ידוע שהן עזי נפש, ושמא מתוך השבו בהן ובטבען החזק תחזק נפשו ותקשה ערפו מהנחם על חטאיו כאשר ראוי לו. ואם אמנה בני שאלו דברי ילדות הן, עמם תתעורר וטעם זקנים תקח:

6. תוספות מסכת תמורה דף ל עמוד א

ואידך לישתרו - פירוש מטעם ברירה והשתא נחא לפר"י דפסק הילכתא בכולי הש"ס דיש ברירה אבל לר"ת דפסק הילכתא דאין ברירה היכי פריך כ"כ בפשיטות ואידך לישתרו וי"ל משום דאיכא תנאי דאית להו ברירה פריך ליה ממתני' דלא כוותיה מיתוקמא יש לתמוה דהכא משמע שאם איסור מעורב בהיתר נוטל האיסור וסומכין על ברירה לומר שזהו האיסור שנסתלק לכן בההיא דהלוקח יין מבין הכותים (דמאי פ"ז מ"ד) שני לוגין שאני עתיד להפריש הרי הן מעשר וסומך על ברירה ולומר שזהו החולין שהוא שותה וכן ההיא דג' שלקחו קיניהן בשותפות ומתה אחת מהן דפריך הש"ס בפשיטות במס' יומא (דף נה:): ונשקול ד' זוזי ונישדינהו ואידך לישתרו משום ברירה וא"כ בכל איסור המעורב בהיתר נסמוך אברירה ונשקול כשיעור האיסור ואידך לישתרו וכן זבחים שנתערבו בשור הנסקל דאמרינן (זבחים דף ע:): ימותו ואמאי נהי דבעלי חיים חשיבי ולא בטלי מ"מ נשקול חד מינייהו ואידך לישתרו ואומר מורי הרמ"ר כלל גדול בדיון זה דודאי כל דבר שהוברר האיסור מתחלה ואח"כ נתערב בהיתר לא סמכינן אברירה כיון שתערובתו היה באיסור אבל הני תערובתן בהיתר כי האיסור לא היה מבורר קודם תערובתו ולאחר התערובת נולד האיסור אז סמכינן אברירה, [ועי' היטב תוספות בכורות נו: ושייך לדף נו. ד"ה לברור וע"ע תוספות סוטה ית. ד"ה חזר].

7. ספר גליוני מנחת חן

שם סד"ה ואידך וז"ל ואומר מורי כלל גדול בדיון זה דודאי כל דבר שהוברר האיסור מתחלה ואח"כ נתערב בהיתר, לא סמכינן אברירה כיון שתערובתו היה באיסור, אבל הני תערובתן בהיתר, כי האיסור לא היה מבורר קודם תערובתו, ולאחר התערובת נולד האיסור אז סמכינן אברירה ע"כ. לכאורה ההסבר הוא דכיון דאף תערובות בע"ה בטלים מדאורייתא, ורק רבנן החמירו, לכן החמירו שלא ליכטל האיסור שהיה קודם התערובות, אבל הקילו שלא יחול האיסור בתערובות, דיותר קל לעכב חלות איסור מלכטלו.

8. ספר עבודה ברוה

בא"ד. אז סמכינן אברירה. צ"ב איך שייך בתערובת איסור והיתר דין ברירה, דכיון שיש בתערובת זו חפץ שהוא אסור, איך אמרינן דכשמוציא מן התערובת כשיעור האיסור זהו החפץ האסור ומה שנשאר מותר, והלא יכול להיות שהוא לקח את המותר והחפץ האסור נשאר בהתערובת, ואיך שייך בזה דין ברירה. והנה מצינו דין ברירה באחין שחלקו מה שירשו מאביהם (ע' ב"ק סט:): דלמ"ד יש ברירה אמרינן דאיגלאי מילתא למפרע שזהו החלק שירשו מאביהם, אבל כשיש תערובת של איסור והיתר, והאיסור הוא דבר מבורר אלא שלא ידעינן איפה הוא (כהא דסוגית הגמ' ביומא שהמעות של זה מת אסורים בהנאה), איך שייך לומר דכשמוציא מן התערובת כשיעור האיסור איגלאי מילתא שזהו האיסור, הלא ודאי יכול להיות שהוציא את ההיתר ולא את האיסור.

9. ספר עבודה ברורה

בא"ד. סמכינן אברירה. ז"ל קובץ שעורים (חלק ב' סימן ל"ד סק"ה): וביאור דבריהם דהיכא שהמציאות מצד עצמה מבוררת ורק אצלנו הוא ספק מפני חסרון ידיעתנו לא שייך לסמוך אברירה לומר שלקח האיסור, כי שמא איתרמי ליה ההיתר בידו והאיסור נשאר בתערובות, אבל התם גבי מחיר כלב המציאות בעצמה אינה מבוררת שגם אליהו אינו יכול לומר שטלה פלוני הוא מחיר הכלב, כי מאיזה טעם יהיה טלה זה נגד הכלב יותר מטלה אחר הדומה לו, ובוה סמכינן אברירה. וכן באחין שחלקו, דלמ"ד יש ברירה יורשין הן ואמרינן דכל אחד נטל את שלו, והוה ג"כ מהאי טעמא, דאין שום טעם לומר ששרה זו שייכה לראובן יותר מלשמעון, ובכה"ג סמכינן אברירה, עכ"ל.

10. ספר יד בנימין

בתוס' ד"ה ואידך לישתרו פי' מטעם צריכה כו' אצל לר"ת דפסק הלכתא דאין צריכה היכי פריך כ"כ בפשיטות ואידך לישתרו עכ"ל. עי' "צחוק" חדשים" על המשניות שכ' ליישב דקושיית הגמ' קאי על הא דקתני ריש פירקין אס נתערב אמתן ומחיר אפי' באלף כולן אסורין ועל זה מפרש צסיפא מה נקרא מחיר, ועכ"פ כיון דמיירי צנתערב באלף דמדאורייתא מישרי שרי ורק מדרבנן צע"ס חשיבי ולא בטלי, לכך פריך שפיר דנסמוך אצרייה [דרק צדאורייתא קי"ל דאין צריכה]. ועי' רש"ש.

11. שפת אמת מסכת תמורה דף ל עמוד א

שם בגמ' ואידך לישתרי הקשו בתוס' הא אין ברירה ולכאורה הי' נראה כיון דתשעה וחד כלב א"כ עכ"פ בטל המחיר ברוב רק דב"ח לא בטלי וזה רק מדרבנן ובדרבנן קי"ל דיש ברירה אח"כ ראיתי שכ"כ הג' רע"א ז"ל ע"ש שתמה על התוס' חדשים אכן באמת נראה דקושיית התוס' נכונה דאי אין ברירה כולן אסורין שאני אומר דכל שה נחלף על חלק עשירי מכל שה ומהכלב ומגלן לומר דכל אחד מחליף בחד אי אין ברירה א"כ הקשו שפיר כנ"ל:

12. חידושי הרישב"א מסכת יומא דף נה עמוד ב

והנך לישתרו. איכא למידק והיאך לישתרו הנך ומאי שנא מכל איסורין שבתורה שאם יש איסור בהיתר בפחות מכשיעור לבטלו שהכל אסור ואין מתירין אותו בסילוק כדי האיסור. ויש מרבתינו הצרפתים שתירצו דשאני הכא שתחילת התערובת היה בהיתר ודמי לשני לוגין שאני עתיד להפריש שאינו מזדמע את השאר ולסאה תרומה שנפלה לתוך התולין לפחות ממאה, והטעם מפני שהתערובת היה בהיתר, ואין דברים אלו מחזורין דבכל איסורין שבתורה אין הפרש בין שנפל האיסור בהיתר או שהי' היתר ונאסר מקצתו אח"כ ואינו ניכר כגון שנטמא אחד מהם או שנאסר בקונם או מפני המץ בפסח וכיוצא בו, והא דשני לוגין אינו אלא מטעם ברירה דלמאן דאית ליה ברירה למפרע אנו רואין כאילו האיסור עומד בפני עצמו וההיתר בפני עצמו, ותדע דבעלמא קי"ל קרא לה שם מפיה לא ישתה משוליה מפני שמשקה מעורב הוא (תוספתא דמאי פ"ח ה"א) ואילו הכא הותר מטעם ברירה וכדכתיבנא בכמה דוכתי בס"ד.

13. חידושי הרישב"א מסכת יבמות דף נט עמוד ב

אתנן כלב. פרש"י ז"ל שאמר לה הילך טלה והבעלי לכלבי, וה"ה כגון שאמר לה הילך טלה ותבעל לי כלבתיך, וא"ת ולמה לי למעוטי דלא הוי אתנן מדכתיב שנים ולא ארבעה תיפוק ליה דקם ליה בדרבה מיניה ומפטר מן התשלומין וכי יהיב לה מתנה בעלמא הוא דיהיב לה, וי"ל דהקי"ל אתנן אסרה תורה ואפילו בא על אמו, וא"ת וההיא מנא לך, וי"ל דמהכא שמעינן ליה מדאיצטריך קרא למעוטי אתנן כלב, ולא מחזור, דדלמא לא אתא קרא אלא משום מחיר זונה ושנים ולא ג', א"נ דאתא קרא לאומר הילך טלה ותבעל שפחתך לכלבי או שפחתי לכלבך דליכא למימר קם ליה בדרבה מיניה, ור"י ז"ל פי' דנפקא לך מדכתיב תועבה וגמרינן תועבה תועבה מעריות דחייבי כריתות ומיתות ב"ד, א"נ סתמא אמר קרא אתנן זונה בכל שיש שם זנות.

14. חידושי הרשב"א מסכת יבמות דף נט עמוד ב

אתנן כלב ומחיר זונה מותרין משום שנאמר גם שניהם. ואי קשיא לך תיפוק ליה דקם ליה בדרבה מינה. לא קשיא דהא אמר רבא אתנן זונה אסרה תורה ואפילו בא על אמו כדאיתא במסכת כריתות ומסכת בבא קמא פרק מרובה, וא"נ איכא למימר דכי מיעט רחמנא אתנן כלב כגון שאמר הילך טלה ותבעל כלבתיך לעבדי או שפחתך לכלבי.

15. ספר אור הישר

ע"כ אמר רבא ולד הנרבעת אסורה היא וולדה נרבעו, ולד נוגתא אסורה היא וולדה ננו, ולד טקצה ונעבר סותר מ"ס לאמיה אקציה לאמיה פלחי לה ע"כ. ההסבר בזה אע"פ דכולהו סקראי ארו, מן הבהמה להוציא רובע וניבע, מן הבקר להוציא הנעבר, מן הצאן להוציא המוקצה ומן הצאן להוציא הנוגת, כדאמר לעיל דכ"ח ע"ב, מ"ס הוא רק כנוגע לעצמותן, אבל כוולדותיהן יש בהן חילוק, דוולדותיהן של נרבעת ונוגתא אסורות, דלפי פעולותיהן כהכרח פעלו כהנעוץ כחותיהן הפנימיות כמו עם החיצונית, ולכן שייד לאמר היא וולדה ננו או נרבעו, משא"כ טקצה ונעבר, דהבהמות לא פעלו מאימה, רק הפעולות כאו מצד העובר, ולהיק לאמיה אקציה לאמיה פלחי לה.

16. שו"ת רבי עקיבא איגר מהדורא קמא סימן קעב

ובההיא ענינא נתקשיתי כעת למה דמבואר בתמורה דאם עובר ירך אמו היא וולדה נרבעו. א"כ באשתו מעוברת איך רשאי לבא עליה. נימא דהיא וולדה נבעלו והוי בא על בתו. ואף דבפחותה מבת ג' לאו ביאה היא מ"מ לכאורה הוא איסור דרבנן כמו בקטן פחות מבן ט' דאסור מדרבנן. ונלענ"ד דבפחותה מבת ג' דבלא"ה אף במותרת לו אסור לבא עליה כיון דלאו שם ביאה עליה הוי כמשחית זרעו על עצים ואבנים. ע"י בני"פ פ"ק דיבמות. ושאינו בת ג' אף דא"א להתעבר ותלד. מ"מ שם ביאה עלי' אבל בפחותה מבת ג' לאו שם ביאה עליה א"כ לא הוצרכו חז"ל לאסור מדין ערוה. ומש"ה במעוברת דליכא מדין חשש השחתת זרעו לא הוי אפילו איסור דרבנן משום ערוה. אביך אוהבך כנפשו. עקיבא.

17. ספר גליוני מנחת חן

גמ' אמר רבא ולד הנרבעת אסורה היא וולדה. ע"י שו"ת רעק"א שהק' א"כ איך יכול איש לבעול אשתו מעוברת הא בועל ג"כ בתו, וע"י בס' ישבכ סופר לסנהדרין (דף פ' ע"א), ולענ"ד נראה דאין כוונת הגמ' הכא "היא וולדה נרבעו" דמעשה הביאה שעשה להאם נחשב כעשה על הולד דודאי לא עשה מעשה ביאה לולד, אלא ע"י שעשה מעשה ביאה על האם "נאסר" גם הולד דהולד חלק של האם וא"כ כשכועל אשה מעוברת דעצם הביאה על האם מותרת אין שום סיבה שיהי' נוגע להולד.

18. ספר יד בנימין

ועי' נס' "בית אהרן" למס' ז"ק דף מ"ז
שתמה על תירונו דהא כל הנהו שיעורים
דכן י"ג נעשה זר מזוה וזח שלש לביאה
וכו' הכל הוא מהשיעורים שנאמר מהלל"מ
והרי עפ"י העלה זמנ"ח מ' ק"ז דמיון דכל
השיעורין לישראל נאמר ולא לכן נח א"כ זכן
נח פחות מכן חשע שזא על הערוה פחותה
מזח שלוש נמי חייב עיי"ש, וא"כ לפי"ז שז
יקשה האין זן נח רשאי לצוא על אשתו
מעוברת, וגם על עיקר תמיהת הגרע"א ז"ל

19. דף על הדף תמורה דף ל עמוד ב

התפארת ישראל (כאן בועז ס"ק ג') תירץ דלמ"ד עובר ירך אמו, אם כן ה"ז כאבר מאבריה, ואין ע"ז העובר שם "בת", דאל"כ ליתסר לשחוט בהמה מעוברת, משום איסור "אותו ואת בנו, לא תשחטו ביום אחד", אלמא דכל זמן שהיא מעוברת אין על זה שם בן או בת, וכאחד מאבריה דמי, וממילא אין כאן איסור משום אותו ואת בנו, ולא משום בא על בתו.

בס' בשבילי הקרבנות (ס"ל ל"ז) תירץ על פי מש"כ האבני נזר (יו"ד ס"ו ס"ק ב') שאין הכוונה של מ"ד עובר ירך אמו, שהעובר הוא כאבר מאברי האם, אלא שהדינים שחלים על האם, ממילא חלים על העובר, ולפ"ז ניהא, דהרי אשתו מותרת היא לו, ואם כן אין כאן שום איסור שיחול על בתו לבד.

20. ספר עבודה ברורה

בפלוגתת רש"י ותוס' בולד טריפה דאסור לר"א,
אם זה רק למזבח או גם לענין אכילת הדיוט
לא יקרב על גבי המזבח. רש"י סובר דרק לענין הקרבה ס"ל
לר' אליעזר דולד טריפה אסור, אבל לענין אכילה לא
אמרינן ולד טריפה כטריפה. אולם התוס' (ד"ה רבי אליעזר)
סוברים דגם לענין איסור אכילה להדיוט ס"ל לר' אליעזר
דולד טריפה אסור.

1. דף על הדף תמורה דף ל עמוד ב

במשנה: רבי חנינא בן אנטיגנוס אומר כשירה שינקה מן הטריפה פסולה מעל גבי המזבח.

ובגמרא לקמן (ל"א ע"א) כגון שהניקה חלב רותח משחרית לשחרית, הואיל ויכול לעמוד עליו מעת לעת. ובתוס' שם (ד"ה שינקה): וה"ה בכרשיני ע"ז אם אכלה כל ימיה שעיקר גדילתה מהן שהוא אסור. ולפום ריהטא אפילו להדיוט ע"כ.

הרמ"א ביו"ד ס"ו ס' (סעיף א') כתב: בהמה שנתפטמה בדברים אסורים מותרת, אבל אם לא נתפטמה כל ימיה רק בדברים אסורים, אסורה.

והש"ך (שם ס"ק ה') הביא דברי התוס' הנ"ל שנסתפקו בזה, וכתב דלפ"ז מש"כ הרמ"א "נתפטה" בדברים אסורים, לאו דוקא, אלא אף אם אכלה רק משחרית לשחרית כל ימיה אסורה.

וכתב הש"ך דהמרדכי והאיסור והיתר מתירין. וכתב דכן מסתבר לפסוק אפילו אכלה כל ימיה דברים אסורים א' משם דהתוס' רק נסתפקו בזה. ב' די"ל דהתוס' אוסרין רק בכרשיני ע"ז שהם אסורי הנאה ולא באסורי אכילה.

2. שו"ע אורח חיים - סימן קנג

(כא) אין לקנות מעילים שנשתמש בהם הדייט, לתשמיש קדושה: הגה - אסור לעשות מאתנו זונה או מחיר כלב (דברים כג, יט) דבר של מצוה, כגון בהכ"נ או ס"ת; ודוקא מהאתנו עצמה, אבל אם נתנו לה מעות באתנו, מותר לקנות בהן דבר מצוה; ולא מקרי זונה, אלא איסור ערוה, אבל אלו הפנויות הקדשות שמקדישות דבר, מותר לקבל מהן. (ר' ירוחם נ"ג ח"א):

3. משנה ברורה סימן קנג

(קה) מאתנו זונה - ואיסור דאתנו חל על כל מה שיתן לה [פז] ואפילו פסק עמה טלה אחד בשכרה ונותן לה הרבה כולם אסורים דכולם בתורת אתנו קאתו לה. ודין אתנו הוא דוקא כשנתן לה אתנו ואח"כ בא עליה אבל בא עליה ואח"כ נתן לה אתנה שהתנה עמה מותר [פח] כיון שבשעת ביאה לא היה קנוי לה זה האתנו. גם דאיסור אתנו הוא דוקא כשנתנו הנואף להנאפת [פט] אבל אם האשה נתנה לו מותר האתנו ואם נתן האתנו לזכר לשכב עמו אסור האתנו:

(קו) מחיר כלב - כגון שהחליף כלב באיזה דבר:

(קז) כגון ביהכ"נ - כגון שנתן להזונה או שהחליף בהכלב אבנים וקורות וה"ה דלעשות מהאתנו [צ] כלי ביהכ"נ גם כן אסור:

(קח) או ס"ת - כגון [צא] שנתן לה קלף וה"ה מפות לס"ת אסור וה"ה דשום דבר מצוה אסור לעשות מהאתנו ומחיר כגון נר ושמן לביהכ"נ [א"ר בשם רי"ו] ובפמ"ג משמע דה"ה ציצית וטלית מצוה ג"כ אין לעשות מזה:

(קט) מהאתנו עצמה - כמו שכתבנו מקודם [צב] ואם נשתנו האתנו והמחיר כגון זיתים ועשאו שמן ענבים ועשאו יין מותר:

(קי) נתן לה מעות - וה"ה כשלקח בעד הכלב מעות מותר לקנות בהם דבר מצוה:

(קיא) איסור ערוה - דהיינו [צג] חייבי כריתות [צד] וי"א דה"ה חייבי לאוין [צה] וזונה נכרית לכ"ע אתנה אסור:

4. הערות הגרי"ש אלישיב מסכת תמורה דף ל עמוד ב

אין זנות לבהמה. בשו"ת מהר"ם לובלין (סי' קט"ז) נשאל אודות אשה שנבעלה לשד. וכתב דאין אשה נאסרת אלא ע"י ביאת איש ולא ע"י ביאת שד. ומביא ראיה מסוטה כ"ו: דדרשינן ושכב איש אותה ולא מי שאינו איש, ואע"ג דהגמרא שם מסיקה דאתא למעוטי בהמה, מ"מ מאותו הטעם יש למעט גם שד דאינו איש.

והרח"כ רפפורט (בשו"ת סי' ח') כותב שיש לחלק בין שד לבין בהמה ע"פ מאי דאיתא בסנהדרין נ"ח. דבן נח מוזהר על הבהמה מדכתיב והיו לבשר אחד יצאו בהמה וחיה שאין נעשין בשר אחד. וברשב"ם ב"ב ר"פ הספינה (ע"ג ב) מביא אית דאמר שהורמיז בן לילית נולד מאדם הבא על השידה, ומבואר א"כ שאדם ושד נעשין בשר אחד, וא"כ י"ל דאע"ג דביאת בהמה לא חשיבא זנות מ"מ ביאת שד שפיר חשיבא זנות ואוסרת לבעלה ולכהונה.

ואולם יש הרבה ראיות כדברי מהר"ם לובלין שאף ביאת שד לא אוסרת.